

“አሮሞ ካልሆንክ አታድግም፤ አትሾምም!”

አምባቸው ደጅኔ

ይህ ድቅድቅ ጨለማ እስኪነጋ ስንትና ስንት ጉድ ተቆልሎ በየቀኑ ዕይታችንን እንደሚያደበዝዝ ወይ እንደሚጋርድ አላውቅም።

አንድ ወቅት አንድ ጸሐፊ ወዳጄ “ዓላ ካልሆንክ አትሠራም” በሚል ርዕስ አንድ መጣጥፍ ጽፎ በዚህ በድረገጽ ማንበቤ ትዝ ይለኛል። እኔም ከርሱ ኮረጅኩ። ከቀሪ እንስሳት በእጅጉ እንደሚበልጥ የሚታመንበት የሰው ልጅ ሠልጥኖ የትና የት በደረሰበት በዚህ የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ዘመን የኛ የፕሪካምፕሪያን ዘመን (Precambrian Era) የአውስትራሎፒቴክስ (Australopithecus) ዝርያ ሰው መሳይ ዝንጃሮዎች ምን እየሠሩ እንደሆነ ጥቂት ላውጋችሁ። የሰው ሰውነቱ የሚረጋገጠው በግብሩ እንጂ በቅርጹ እንዳልሆነ እነዚህ ከዝንጃሮዎች ያነሱ ፍጡራን እያስመሰከሩ ነው። የትምህርት ትርጉም “የአስተሳሰብና የአመለካከት እንዲሁም የባሕርይ ለውጥ ማስገኘት ነው” የሚለው ነገር እሳቤ በነሱ ቤት በፍጹም አይሠራም - ለዚህም እንደዋቢ ዋናውን የደናቁርት አለቃ “ዶክተር” ገመቹ መገርሳን ጨምሮ እንደሕዝቅኤል፣ ፀጋየ፣ ሸመልስ አብዲሃ፣ አቢይ አህመድ፣ ጃዋርና የመሳሰሉትን እንስሳት ማየት ነው። እግዚአብሔር ሰውም ይቅርታ ያድርጉልኝና ከነዚህ “ምሁራን” ተብዬዎች ይልቅ የለዩለት ከብት ይሻላል። ወደፍካሬያዊ ፍቺ ገብታችሁ ያልተገባ ትርጉም በመስጠት ፀጉር ስንጠቃ ውስጥ መግባት የለባችሁም፤ ነገሪና ጥሌ አከራሪ አሮሞዎችና ወያኔዎች ጋር ብቻ ነው። በነገሩ ብሂል “እግዚአብሔር ያሳያችሁ፣ ክርስቶስ ያመለክታችሁ” እንደምንለው መቼም እነዚህ ከእንስሳት የወረዱ ዐረመኔዎች ሰው ቢሆኑ ኖሮ “ቤንሻጉል ጉሙዝ 37 በመቶ አሮሞኛ ይነገራል፤ ሐረርጌና ሶማሌን ተቆጣጥረናቸዋል፤ አማርኛን ገድለንዋል...” እያሉ በአደባባይ አይናገሩም በድርጊትም አማራን በተገኘበት አያስጨፈጭፋም ነበር። እነሙዝ ጥበባት ዲያቆን ጋንኤል ከብረትና ነቢዩ ባይ የተባሉት ጉዳጉዶች እንግዲህ ከነዚህ ብኤል ዘቡሎች ጋር በመተባበር ነው የአማራን ዕልቂት እያቀነባበሩ ያሉት፤ ብአዴንስ አንዴውኑ ለይቶለት የወያኔና አህዲድ ኮንዶም መሆኑ ይታወቃል። ብዙ የሚያሳዩ ሌሎችና ብዙ የሚያሳዩ ድርጊቶችን እየመዘገቡ ነው። ሁሉም ዋጋውን እስኪያገኙ የትግራችን ጣርያ ለከት አጣጣ። እግዚአብሔር ሥራችንን አይቶ ጨከነ፤ እኛም ከርሱ ራቅን፤ ስለዚህ የማይቀረው የነፃነታችን ዘመን በየሰበብ አሰባሰብ መዘግየቱና ከአንዱ እሳት ወደሌላውና ወደባሰው እሳት መግባታችን አሳዛኝ ዕጣችን ሆነ።

ከሁለት ዓመታት በፊት በነበረው የሕወሓት መንግሥት ትግራይነት ከወርቅና ከዕንቁ በላይ ነበር። ትግራይ መሆን ከሎተሪም፣ ከኮንዶምንግምም፣ ከመሬትም፣ ከገንዘብም፣ ከእግዚርም፣ ከአላህም፣ ከቡድኅም፣ ከሂንዱም... የሚባል ገቢ ነበር። አንድ የጎሳ ስብስብ ጨርቁን ጥሎ እንዲህ ሲያብድ ማየት ስምአልባ አግራሞትን ይፈጥራል። ብዙውን ነገር ሲመለከቱት የእውነት አይመስልም። ለምንም ጥቅም ይሁን አፍ ያልፈታችን ሕጻን ከእናቷ አንቀልባ አውርዶ ከእናቷ የሚደርድ ጭራቅ በኢትዮጵያ ቀርቶ በየትም ይኖራል ተብሎ አይጠበቅም። ይህ እየሆነ ያለው ደግሞ የአኩረት ጨቀታውን በልጅነቱ ያልጠገበው አቡሽዬ በሚመራት ኢትዮጵያ ውስጥና አሁን ነው። ቁጥር ሥፍር የሌለው ጉድ እየታዘብን ነው - የሚያሳዝንም የሚያስፈግግም።

ደጋግ አሮሞዎች በምለው ቅር እንደማትሰኙ እንምታለሁ። የዛሬ ሁለት ዓመት ገደማ ሙልጭ ያለ ድሃ ምናልባትም ጎዳና ተዳዳሪ የነበረ አሮሞ አሁን ዕድሜ ልኩን ቆጥሮ የማይጨርሰው የብዙ ሚሊዮን ብር ጌታ ነው። በቄር ስም የነገደውና በእውነት ቀርቶ በህልሙ ያላሰበውን ገንዘብ እያከማቸ የሚገኘው አሮሞ እጅግ ብዙ ነው። ለአንድ ብልጣብልጥ ቄር አንድ ዲፎርዲ የሕዝብ ማመላለጃ መኪና በጣም ተራ ነገር ነው። ከነውጡ ማለትም ከለውጡ በፊት የአንድ ዘመዴ ተላላኪ የነበረ አንድ ወጣት አሁን ቢጠሩት የማይሰማ ተጃር ነው። በወያኔ ዘመን ከሸፊ ሲገዝ አድሮ አዲስ አበባ ሲደርስ የአንድ ብቻ ሳይሆን የብዙ ኮንዶምንግም ቤቶች ባለቤት ይሆን እንደነበረው ሁሉ ዛሬ ደግሞ ከጊምቤና ከአምቦ በሰዓታት ውስጥ ተጉዞ አዲስ አበባ ይገባና የሚሊዮን ብርች ጌታ ይሆናል - “ዕድለኛ” ባለጊዜ። በትምህርት ረገድ እነዚህ ሰዎች ቢፈተሹ ምናልባት ብዙዎቹ ማንበብ መጻፍ ቢችሉ እንጂ ድፍን ማይማን ናቸው። የማይምነት ዋነኛ ግንኙነት ደግሞ ከንዋይ እንጂ ከፍትህና ከጥበብ ጋር አይደለምና ያኔ አገር ትፈርሳለች።

ትናንት እንዲህ ገጠመኝ። ለአንድ የማውቀው ሰው ደወልኩ። “በመሥሪያ ቤታችሁ እንትና አለ ወይ?” ብዬ ጠየቅሁት። “ተሾሞ ወደ ሌላ ቦታ ተዛውሯል” አለኝ። የምጠብቀው መልስ ነበርና “ጉርሜህ መሆኑ ጠቅሞታላ!” ብዬ ቀለድኩ። እርሱም ከት ብሎ ሳይቀር ለቀጣይ ጥያቄ የርሱን ባለበት ቦታ መጽናት ነገረኝ። ጥያቄዬን ቀጠልኩ፤ “አለቃችሁ የነበረው ሕገ-አበረሳት እንዴት ነው?” አልኩት። “እርሱ ከሹመት ወርዶ በተራ ሠራተኝነት ወደ ሌላ ቦታ ተዛውሯል” አለኝ። ብዙ ጥያቄዎችን ጠየቅሁ - ያገኘሁት መልስ ግን እጅግ የሚሰቀጥጥ ነው። አሮሞዎች አልተቻሉም! መጨረሻውን ያሳምርላቸው። እዚህ ላይ ግን በትግራይዎቹ ዘመን ብዙ መልካም - ሃምራውያንና ሃምራውያት - ትግራዎች እንደነበሩና በደናቁርቱ ዕኩይ ተግባር ይተከዙና ያፍሩም እንደነበር ሁሉ አሁንም በዚህ ሁኔታ በርካታ ውሁድና ውሁድ ስለመሆናቸው የማያውቁ አሮሞዎች በነዚህ አነጻጻሪዎችም ሀገርን የማፍረስ ሥራ እንዴት እንደሚኖሩና እንደሚኖሩ መገመት አይከብድም። ዱሮ የመንግሥት መሥሪያ ቤት ቋንቋ ትግርኛ እንደነበረው አሁን ደግሞ አሮሞኛ ሆኗል። ትግራይ የቋንቋው አይደለም - በጭራሽ! የኔ ትግር አለዕውቀትና አለትምህርት በዘር እና/ወይም በሃይማኖት መሥፈርት ብቻ እየተጠራሩ ሌላውን ባይተቀርና በገዛ ሀገሩ ባዕድ ማድረጋቸው ነው። ይህም ብቻ ሳይሆን ጥቅማችንን ይቀናቀናል ወይም ይቃወማል የሚሉትን ሁሉ በፈጠራ ክስና በሀገወጥ ግድያ ድራሹን ማጥፋታቸውም ነው። ዕውቀት ከሌለ ፈሪሃ እግዚአብሔር የለም፤ የሞራል አጥር የለም፤ ባህልና ወግ የለም። ዋናው ገዢ ሆድና ሥጋዊ ፍላጎት ብቻ ነው። እንጂ በብቃትና በችሎታ ከሆነ ሁሉም ሹም አሮሞ ወይም ጉራጌና ከምባታ ቢሆን ጉዳዩ አይደለም። እውነቱን ነው! (አምስት ስድስት ትራፊክ ፖለሲች ስብስብ ብለው ብታይ ሁሉም በአሮሞኛ ነው የሚያውቁት፤ ስላየሁ ነው። ይህ አጋጣሚ ከሆነ ፍርዱ የናንተው ነው።) አዲስ አበባ ያለች ትመስላለች እንጂ የለችም - ለይምሰል “የሁሉም ናት” ይባላታል እንጂ አህዲድ ተቆጣጥሯታል። አቢይ ጭምብል ነው።

ማሙሽ ጠቅላይ ሚኒስትር አቢይ አህመድ ሀገር በአንበጣና በእምቦጭ ተወርሮ፣ ዘረኝነት ባመጣው ጦስ ጥምቡስ የሕዝብ የእርስ በርስ ዕልቂት ከፈታችን ተደቅኖ፣ ወያኔና አህዲድ በአማራው ላይ ባወጁት የዘር ማጽዳትና የዘር ፍጆት (Ethnic cleansing and genocide) ሳቢያ በሙተክልና በአሮሞ አካባቢዎች አማርኛና አርቶዶክስ ክርስቲያኖች አንገታቸው እየተቀላ ማሙሽ በመዝናኛ መናፈሻዎች ከቤጤዎቹ ጋር ይቦርቃል - መቦርቅን ይቦርቅ - መብቱ ነው፤ ግን ጊዜው አይደለም፤ መጻዳጃ ቤት ውስጥ ቁጭ ብሎ ምሳውን ወይ እራቱን የሚበላ ካለ እንደአቢይ አህመድ ለይቶለት ቀውሷል ማለት ነው። ዝንጃሮዎም እኮ ነፍስ አውቃ “የትኛውን እሾህ እንንቀልልሽ?” ብለው ሲጠይቁት “ቀድሞ የመቀመጫዬን” ነው ያለችው። ታዲያ አንድ የሀገር መሪ መላውን የሀገሩን ሕዝብ ለርህብ የሚያጋልጥ አምቦጣ አገር ምድሩን ወርሮ ያገኘውን አረንጓዴ ቅጠል ሁሉ እየረመረመ ባለበት ቅጽበት እንደሞኝ እየሳቀና አሸከር ገረዱን እያስጨብጨብ በሕጻናት መኪና ሲታይ በትንሹ ማሙሽ ብሎ ከመጥራት ውጪ ሌላ ምን ሊባል ይችላል? ለስሙ ክርስቲያን ነኝ ይል የለምን? “መጽሐፈ ምሳሌ ምን ይላል? ክርስቶስ ምን ይላል?” ብላችሁ ጠይቁት የምትቀርቡት። “ ወደ ሠርግ ቤት ከመሄድ ወደ

ልቅሶ ቤት መሄድ ይሻላል፤ ባለጠጋዎችን ግብዣ ከመጥራት ምንዲባንንና ያጡ የነጡትን መጋበዝ ይሻላል፤ አጠገቡ ያለውን የሚያየውንና የሚያውቀውን የሚጠላ ወይም የማይወድ እኔን የማያውቀኝንና የማያየኝን ሊወድ አይችልም፤ ባልንጀራህን እንደራሱ ውደድ፤ አትግደል፤ አትሰረቅ፤ አታመንዝር፤ በሀሰት አትመስክር.....” የሚለው የአምስትና አሥር ሚሊዮን ብር እራት የሚያሰናዳው ቅንጡው አቢይ አህመድ ሳይሆን እመራብታለሁ የሚለው መጽሐፍ ቅዱስ ነው። ማሞ ሌላ መታወቂያው ሌላ። ይህንንም ለነጋንኤል ክብረት ንገሯቸውና ይንገሩት። በጌታ ቤት ቁማር የለምም በሉት።

ልጁ ልጅነቱን ሳይጨርስ ለዚህ ኃላፊነት መብቃቱ ነው ትልቅ ችግር የደቀነበን - ደግሞም እናቱ ናቸው ጥፋተኛ፤ ያንን የሰባተኛ ንጉሥነት ትንቢት ነግረው ጉድ ሠሩን! እርሱንም ለቅዠት ዓለም ዳርገው ዕረፍት ነሱት። እናም ሰው እያለቀ፤ እምቦጭ የውኃ አካላትን እያደረቀ፤ ሸመልስ አብዲህ አማራን እየረፈረፈ ... እርሱ ግን እንጠጦ መናፈሻና ጂማ ከቤቢሲተሮቹና ከአለቆቹ አለቃ ጋር ጮቤ ይረግጣል። (በዛሬው ዕለት ራሱ 21 አካባቢ አማሮች እንደተገደሉ አሁን እየተነገረ ነው - እርሱ ግን ምንተዳው! ከአንድ ጎምቱ ወፊፊ ጋር አሸሽጮ ገዳሜ ይላል፤ ጓደኛው እርሱ ብቻ ሆኖ ቀረ ማለት ነው - “ዚአከ ለዚአየ” ማለት ይሄኔ ነው)። አቡሽዬ ሲፈልግ እንጀራ ይጋግራል - ጋጋሪ ጠፍቶ። ማሙሽ ካሰኘው አትክልት ይኮተኩታል - ኮትኳች ጠፍቶ። ማሙዬ ሲሻው አትክልት ያጠጣል - አጠጨ ጠፍቶ። አቡዬ ሲፈልግ ትራፊክ ፖሊስ ይሆናል - ትራፊክ ፖሊስ ጠፍቶ። አቡጡ ሲሻው ፓይለትና ሆስተስ ይሆናል - ፓይለትም ሆስተስም ጠፍቶ። አቢቲ ከፈለገ ታክሲ ነጂና ወያላ ይሆናል - ታክሲ ነጂና ወያላ ጠፍቶ። ብቻ ምን አለፋችሁ የማይሆነው የለም። የሥነ ልቦናና የሥነ አእምሮ ተመራማሪዎች ትልቅ የቤት ሥራ አገኙ። በሉ መጻሕፍትን ገልበጥ ገልበጥ አድርጉና በዚህ ሰው ማለቱ በዚህ ልጅ ላይ አንዳች ነገር ጣል አድርጉልንማ። በነገራችን ላይ ይህችን ጽሑፍ ጀምሮ በመሃል ድረገጾችን ስዳስስ በኢትዮጵያ ላይ ስለ 'Narcissist Personality Disorder' አንድ ግሩም ጽሑፍ አነበብኩ፤ ጋበዝኳችሁ። <https://www.ethioreference.com/archives/24665>

martyrof2011@gmail.com